ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження змін до наказів Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 та від 16 квітня 2025 року № 650»

1. Мета

Проєкт наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження змін до наказів Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 та від 16 квітня 2025 року № 650» (далі – проєкт наказу) розроблено з метою врегулювання питань підготовки та атестації за спеціальністю «Судова медицина».

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Прийняття проєкту наказу зумовлено необхідністю удосконалення нормативно-правового регулювання питань підготовки та атестації лікарів за спеціальністю «Судова медицина».

Відповідно до статті 1 Закону України «Про судову експертизу» судова експертиза – це дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду. Згідно з статтею 69 Кримінального процесуального кодексу України експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями. Статтею 72 Цивільного процесуального кодексу України передбачено, що у цивільному процесі експертом може бути особа, яка володіє спеціальними знаннями, необхідними для з'ясування відповідних обставин справи. Статтею 68 Кодексу адміністративного судочинства України також передбачено, що експертом може бути особа, яка володіє спеціальними знаннями, необхідними для з'ясування відповідних обставин справи. Тобто, законодавством передбачено, що експертиза – це процес, певний вид діяльності осіб, які мають спеціальні знання. Відповідно до положень статті 71 Основ законодавства України про охорону здоров'я проведення судово-медичної експертизи призначається для вирішення питань, що потребують спеціальних знань в сфері судової медицини. Таким чином, законодавець розділяє поняття «Судово-медична експертиза» як процес і «Судова медицина» як сферу спеціальних знань.

Законодавчим актам відповідає Перелік наукових спеціальностей затверджений наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 року № 1057 зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30 вересня 2011 року за № 1133/19871, який передбачає спеціальність «Судова медицина». Водночас Положення про інтернатуру, затверджене наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України

від 16 березня 2022 року № 493), зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703 передбачає найменування лікарської спеціальності, яке фактично відображає не професійні знання, а напрямок професійної діяльності.

У зв'язку з цим виникла необхідність уніфікації найменувань спеціальності та професійної кваліфікації, приведення відповідних положень нормативно-правових актів у відповідність до єдиного підходу до підготовки та атестації лікарів, а також упорядкування окремих положень щодо безперервного професійного розвитку працівників відповідного профілю.

Таким чином, прийняття проєкту наказу сприятиме узгодженню нормативно-правового регулювання підготовки та атестації за спеціальністю «Судова медицина».

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом наказу передбачається внесення змін до Положення про інтернатуру, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 16 березня 2022 року № 493), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703, та Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16 квітня 2025 року № 650, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 травня 2025 року за № 824/44230.

Зокрема, проєктом наказу передбачається:

- уточнення найменування спеціальності в інтернатурі шляхом визначення спеціальності «Судова медицина» та відповідної професійної кваліфікації «Лікар судової медицини» із збереженням тривалості підготовки два роки;

- уніфікація переліку лікарських спеціальностей судово-медичного профілю та відповідних їм професійних кваліфікацій шляхом визначення єдиної спеціальності «Судова медицина» та професійної кваліфікації «Лікар судової медицини»;

- уточнення окремих термінологічних положень Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я та прирівнювання на перехідний період професійної кваліфікації «Лікар судово-медичний експерт» або «Лікар судово-медичний експерт-гістолог», або «Лікар судово-медичний експерт-криміналіст», або «Лікар судово-медичний експерт-імунолог», або «Лікар судово-медичний експерт-токсиколог», або «Лікар судово-медичний експерт-цитолог» до професійної кваліфікації «Лікар судової медицини».

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Конституція України;

Закон України «Про судову експертизу»;

Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»;

Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 267 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року № 90);

Наказ Міністерство охорони здоров'я України від 05.07.2025 № 1065 «Деякі питання підготовки та професійної діяльності за професіями у сфері охорони здоров'я», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23 липня 2025 року за № 1109/44515;

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 року № 1057 «Про затвердження Переліку наукових спеціальностей», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30 вересня 2011 року за № 1133/19871.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту наказу не потребує додаткового фінансування з державного та/або місцевих бюджетів.

5[1]. Регуляторний вплив

Проєкт наказу буде направлено до Державної регуляторної служби України для визначення необхідності проведення оцінки регуляторного впливу.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт наказу потребує проведення публічних консультацій відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996.

Проєкт наказу потребує погодження з Міністерством освіти і науки України, Міністерством економіки та довкілля України, Міністерством культури України, Міністерством соціальної політики України, Антимонопольним комітетом України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Державною регуляторною службою України, Уповноваженим із захисту державної мови, Українським фармацевтичним агентством, Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні, Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні.

Проєкт наказу потребує здійснення державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

Проєкт акта не стосується сфери наукової та науково-технічної

діяльності та не потребує розгляду Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

У проєкті наказу відсутні положення, що стосуються:

прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

створюють підстави для дискримінації;

ризиків вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

впливу на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Громадська антидискримінаційна експертиза не проводилась.

Громадська антикорупційна експертиза не проводилась.

Громадська гендерно-правова експертиза не проводилась.

8. Прогноз результатів

Реалізація проєкту акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Водночас реалізація проєкту наказу сприятиме упорядкуванню професійних кваліфікацій та кадрового забезпечення державних спеціалізованих установ судово-медичної експертизи Міністерства охорони здоров'я України

Міністр охорони здоров'я України **Віктор ЛЯШКО**

___ _____ 2026 р.